

□ POLOŽAJ ŽENSK V INDUSTRIJSKI DRUŽBI □

- Ženska naj bi se **omogućila**, **vodila gospodinjstvo**, **rojevala** otroke in jih **vzgjajala**.
- Konec 19. stoletja **niso** imele **enakih pravic kot moški**, neenakopraven položaj, bile so **diskriminirane** glede na spol (zakon), **tradicija in vera**.
- Ženske **višjega sloja** so živele **drugače**. Niso bile zaposlene, imele so služinčad, v prostem času so se lahko posvetile dobrodelnosti, vzgoji otrok, kratkočasnim opravilom. Mnoge so se ukvarjale s pisanjem, slikanjem ali glasbo.
 - S prehodom v industrijsko družbo kmečke ženske pridobijo razmeroma malo.
 - Še na najslabšem so bile **dekle v mestnih gospodinjstvih**, delodajalci so jih izrabljali, noseče odpuščali, ...
 - V 19. stoletju so mnoge ženske delale **v mali obrti**, **tekstilni industriji**, naraslo je število **domačih šivilj**, **v tobačni industriji**, **elektroindustriji**.
 - Šolska reforma **Marije Terezije** je tudi ženskam omogočila šolanje – **najosnovnejše**.
 - 1869 – **obvezno šolanje**, ki se v veliki meri uveljavi tudi za dekleta.
 - Ženske so lahko bile odslej **učiteljice**, **varuške**, **medicinske sestre**. Niso se smele poročiti, če pa so se so morale opustiti javno službo.
 - Ženske **niso smele** ustanavljati političnih društev ali biti njihove članice, **prepovedano** jim je bilo obiskovanje političnih zborovanj. Lahko pa so bile članice dobrodelnih in izobraževalnih društev.
 - **Meščansko emancipacijsko gibanje** – 1879 – cilj: doseganje višje izobrazbe za ženske, moški svet nad tem seveda ni bil navdušen. Konec 19. stoletja že prve študentke.
 - Meščanke navkljub prepovedi leta 1902 ustanovijo **Zvezo avstrijskih ženskih društev** s posebnimi odbori za pouk, obrt, tisk, mir in antialkoholizem – v tej zvezi je zelo dejavna pacifistka **Bertha von Suttner**.
 - **Socialdemokracija** je kot politična organizacija prva ponudila ženskam zaledje. Gibanje je vključevalo delavke in pomočnice ter se ukvarjalo z njihovimi skrbmi in stiskami. Vodilna v tem gibanju je bila **Adelheid Popp**.
 - Gibanje **sufražetk** v Angliji gibanje **za žensko volilno pravico**.
 - Takšno društvo je nastalo tudi v monarhiji, a ga je državna oblast ovirala. Prepovedala je nastanek društva. Za popolno enakopravnost žensk na političnem področju se je zavzemala **le** socialdemokratska stranka.
 - V Avstriji so ženske celo imele volilno pravico pri občinskih volitvah.
 - **Leta 1910** so ženske marsikje dobile volilno pravico, tudi v Ljubljani, vendar jo med svetovnjima vojnoma izgubijo.
 - **Finska in Norveška** – ženskam podelijo volilno pravico že pred I. svetovno vojno
 - Prva slovenska borka za ženske pravice je bila **Marija Murnik Horak**, organizirala je delo žensk na dobrodelnem in narodnem področju. Sodelovale so na narodnih prireditvah, zato so jim rekli **narodne dame**.
 - Pomembna vloga tudi: **Pavlina Pajk** in **Zofka Kveder**.
 - Ob koncu 19. stoletja so ustanovljena **3 društva za ženske**:
 - Gospojno društvo krščanske ljubezni (humanitarnost)
 - Katoliško društvo za delavke
 - Društvo slovenskih učiteljic (proti diskriminaciji, za volilno pravico, ter proti obveznemu "celibatu" za učiteljice)
 - **Franja Tavčar** je postala prva predsednica **demokratskih** društev:
 - splošnega ženskega društva (za vse slovenke ne glede na stan, prirejalo je predavanja, shode, razstave, dobrodelne akcije, shode za pridobitev volilne pravice za ženske in druge pravice, za zaščito nezakonskih mater in otrok, ločenih in vdov, mater in samskih žensk)

- ženskega telovadnega društva
- Splošno žensko društvo je bilo **ukinjeno** leta 1945.